

magkövet és pattinott kőeszközt, köztük két obszidiánt találtunk.

A római kort a szomszédos telkeken feltárt ipartelep „kiszolgáló” vagy csatlakozó létesítményei, műhely és csatornarészletek képviselték. Feltehetően már a római korban kövekkel rakták ki az egykor erre folyó patakmedret, amely átvágta az őskori réteget. Azonkívül római szövőszéknehezékeket és a hozzá tartozó épületrész omladékát tártuk fel. A telek keleti végében épületplanírozásokat találtunk falfestménytöredékekkel.

NÉMETH MARGIT – HORVÁTH LÁSZLÓ ANDRÁS –
KIRCHHOF ANITA

51. Budapest, III. Ladik utca 9.

Ró, Ú

2002. július 18. és augusztus 2. között végeztünk megelőző feltárást a fent említett telken (hrs: 19250/8). A területre nyolcszögletű épületet terveztek, cölöp-alapozással.

Munkánkat a következő adatok ismeretében kezdtük meg: részben az utca É-i oldalán húzódik a régészeti szakirodalomban Ladik utcai temető néven ismert római kori temetkezési hely, az utca Ny-i végénél pedig Zsidi Paula 1994-ben K–Ny irányú, valószínűleg cölöpköteg-rendszer részletét tárta fel. A területtől D-i irányban húzódott az aquincumi katonaváros valószínűleg közizgatási negyede. Mindezek alapján szükség volt a telek megelőző feltáráására, ahol elsősorban a cölöpkonstrukció további részletére számítva É–D-i irányú, 5 m széles, 3 m hosszú árkot húztunk.

A gépi bontás megkezdésekor, még az újkori, épülettörmelékes rétegből kb. 50 cm magas római kori mészkőszobor torzója került elő (Jupiter?), ami arra utal, hogy a közel száz éves és a mai napig álló egykori harisnyagyár épületeinek kialakítását megelőzően itt nagyarányú tereprendezést végeztek, és ennek során több régészeti emléket semmisíthettek meg. Ez a szobortöredék talán a közizgatási negyed egyik szentélyéből származhat. A gépi bontás során kiderült, hogy a területet kb. 4 m mélységig a fent említett újkori építési törmelékkel töltötték fel több szakaszban. Az épülettörmelékes rétegsorok K-i és É-i irányú erőteljes lejtése arra utal, hogy nagy szintkülönbségeket kellett kiegyenlíteni, illetve, hogy a terület DNy-i sarkában kisebb kiemelkedés volt korábban. A jelenlegi járósínt alatt 4 méterrel, az épülettörmelékes rétegek alatt vékony (10 cm) tőzeges elterítés látszott, teljes felületen. Ez ismét mesterséges tereprendezés nyoma lehet, újkori anyag került elő a bontásból. Ez alatt szürke iszapos, homogén szürke szint következett, szintén újkori anyaggal. A továbbiakban – a nagy mélység és így a dúcolás miatt – csak az árok D-i végében mélyítettünk tovább intenzívebben, a felület többi részében a feltörő víz miatt elsősorban szivattyúztunk. A D-i részen kialakított szondában a szürke iszapos réteget bontottuk tovább, ebben vaskiválásos részek voltak (buzgárok helyei) leletanyaga pedig újkori volt. A

réteg kb. 1,2 m vastagnak bizonyult és szintén lejtett K, illetve É felé. Alatta előbb egy rozsdasávós sárga, majd fehér homokos réteget bontottunk el szintén újkori leletanyaggal; a mai szinttől 7 m mélyen megálltunk.

Ezen rétegsorok – a fentiekhez hasonlóan – kelet (a Duna felé) és észak felé is lejtettek. A szonda DNy-i sarkában itt is megfigyeltük azt a kiemelkedést, amely a jelenleg is álló épületek alá húzódik. Elképzelhető, hogy a közelben már többször regisztrált úgynevezett Aranyhegyi-patak medrét és annak partját találtuk meg, ezt csak további mérések alapján lehet biztosan megállapítani. A további mélyítést az egyre nagyobb területen beszivárgó víz és a nagy mélység miatt nem folytattuk.

A feltárás római kori objektumok szempontjából negatív eredménye arra utalhat, hogy a korábban megtalált cölöpköteg-rendszer vagy nem erre húzódott tovább, vagy a számos újkori bolygatás és áradás oly mértékben tette tönkre a lelőhelyet, hogy itt már régészeti jelenségeket megfigyelni nem lehetett. A szórványként előkerült szobor, emberi csont- és kerámiatöredékek azonban a terület római kori használatára utalnak.

TÓTHNÉ LÁNG ORSOLYA

52. Budapest, III. Lajos utca 18–20., Bécsi út 17–21.

Ró

A fenti, több telek összevonásából kialakított ingatlanon a III. kerületi önkormányzat szociális bérlakások építését tervezi. Az építkezés során mélygarázs is létesül, mely a régészeti védettséget élvező lelőhelyet megsemmisíti. Az építkezés előtt teljes feltárást folytattunk 2002. június 24.–augusztus 16. között. A felső, újkori kevert talajréteget gépi munkával szedtük le, kb. 1,50 m mélységben. A telek erősen lejt, a Bécsi út és Lajos utca között kb. 2,50 m szintkülönbség van.

A feltárás során erősen köves, sóderes réteget figyeltünk meg, mely valószínűleg vízmosás eredményeként került ide. Ezzel magyarázható, hogy a várt római kori vegyes rítusú temető parcelláját itt nem találtuk meg.

A kora római korból a Bécsi út sávjában útmaradvány tártunk fel, melyet Domitianus érem keltez. Az út alatt két kemence alsó részének maradványait bontottuk ki, az egyik egy cölöpszerkezetű ház sarkában állt.

A köves réteg alatti fekete, humuszos rétegből objektum nélkül kerültek elő a különböző kerámiatöredékek, köztük füstölőtál, dörzstál és sok korai terra sigillata töredék.

Az ásatáson technikusként közreműködött Anderkó Krisztián.

FACSÁDY ANNAMÁRIA

53. Budapest, III. Lajos utca 71–89.

R, B, LT, Ró, Á, Kö

Az ingatlanon (hrs:14641) 2002. május 16. és november 22. között végeztünk először régészeti felügyeletet, majd hitelesítő és megelőző feltárást.